

Sygn. akt IV KO 160/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2022 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie M. S. skazanego z art. 310 § 1 k.k. i innych,
kwestii dopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania sądowego
prawomocnie zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14
czerwca 2015 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w
[...] z dnia 4 lipca 2018 r., sygn. akt III K [...],

p o s t a n o w i ł

**stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z
urzędu.**

UZASADNIENIE

W dniu 12 listopada 2021 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynęły dwa
pisma obrońcy skazanego M. S. stanowiące „wniosek o wznowienie postępowania
z urzędu”. Następnie pisma te zostały przekazane do Sądu Najwyższego w dniu 22
listopada 2021 r. (data wpływu). Obrońca powoływał się na wystąpienie przesłanki
z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Dodatkowo w trzecim
piśmie z dnia 15 września 2021 r., przekazanym do Sądu Apelacyjnego w [...] w
dniu 20 grudnia 2021 r., autor podniósł wystąpienie bezwzględnej podstawy
odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Jednocześnie w pismach tych żądał
wstrzymania wykonania orzeczenia w powyższej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W realiach procesowych niniejszej sprawy rozstrzyganie w kwestii wznowienia postępowania z przyczyn sygnalizowanych przez obrońcę skazanego jest niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w § 3 tego przepisu, tj. z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. - a na nie właśnie powołuje się skazany - jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji.

W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., sygn. akt I KZP 5/05 (OSNKW 2005, z. 6, poz. 48), wyrażono pogląd, że w sprawie o wznowienie postępowania, zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k., istnieje zawsze możliwość wykorzystania inicjatywy stron w celu usunięcia rzeczywistych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Pełne zastosowanie znajduje tu instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem (sygnalizacją) o dokonanie czynności z urzędu. Ta inicjatywa, w razie potwierdzenia zaistnienia wskazanego uchybienia, może prowadzić do wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, zaś w braku zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, nie wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana usterka nie występuje. W tej sytuacji, w niniejszej sprawie, można byłoby zatem poprzestać jedynie na pisemnym poinformowaniu M. S. o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu, jednakże za celowe uznano decyzję o braku prawnych podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu podjąć w formie postanowienia.

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 czerwca 2015 r., sygn. akt II AKa [...], został poddany kontroli w postępowaniu kasacyjnym na skutek kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego. Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt III KK 158/22, Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną na korzyść tego skazanego jako oczywiście bezzasadną. Oznacza to, że Sąd Najwyższy, będąc zobligowany w postępowaniu kasacyjnym do zbadania kasacji w zakresie uchybień z art. 439 k.p.k., niezależnie od tego czy były one przez skarżącego podnoszone, oddalając kasację, uznał, że orzeczenie kończące prawomocnie postępowanie, którego

wznowienia skazany oczekuje, nie było dotknięte żadną bezwzględną przyczyną odwoławczą.

Trzeba podkreślić, że w kasacji wywiedzionej przez obrońcę skazanego podniesiono tożsame zarzuty z art. 439 § 1 k.p.k. Sygnalizowana przez obrońcę skazanego potrzeba wznowienia postępowania nie opiera się na okolicznościach, które ujawniłyby się już po zakończeniu postępowania kasacyjnego. Rozpoznanie kasacji rodzi wiążące domniemanie, że sprawa została przez Sąd Najwyższy rozpoznana również z punktu widzenia ewentualnych uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. (które dodatkowo wprost zostały podniesione w kasacji), co tym samym blokuje możliwość wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. Obalenie tego domniemania jest możliwe jedynie w wypadku niewątpliwego stwierdzenia, że uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k. zostało ujawnione dopiero po rozpoznaniu sprawy przez Sąd Najwyższy, który w toku postępowania kasacyjnego o istnieniu tego uchybienia nie wiedział i nie miał obiektywnych możliwości jego ujawnienia w oparciu o wówczas dostępne materiały postępowania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 lutego 2021 r., V KO 131/20, LEX nr 3224334; z dnia 30 stycznia 2013 r., IV KO 79/12, LEX nr 1277778*).

Zauważyć ponadto należy, że regulacja art. 542 § 4 k.p.k. służyć ma w zamierzeniu ustawodawcy przeciwdziałaniu dublującemu się sprawdzaniu bezwzględnych podstaw odwoławczych. Przepis ten ma również blokować wybór przez stronę któregoś z dwóch nadzwyczajnych środków zaskarżenia i wskazuje, że podstawą do kwestionowania tego, czy w sprawie zaistniała bezwzględna podstawa odwoławcza jest w pierwszym rzędzie kasacja. Wznowienie postępowania zatem może dotyczyć jedynie sytuacji ujawnionych jako wcześniej nieznanie i w wyniku działań po zakończonym postępowaniu kasacyjnym

Mając na względzie powyższe, w realiach niniejszej sprawy wznowienie postępowania uznać należało za niedopuszczalne.

[as]